

ΨΗΦΙΣΜΑ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

16/06/2022

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στα πλαίσια του θεσμικού της ρόλου ως ανώτατου συλλογικού οργάνου διοίκησης του Ιδρύματος, εξέτασε στην από 16.6.2022 Συνεδρίαση της, το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με τίτλο *«Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της Ποιότητας, της Λειτουργικότητας και της Σύνδεσης των ΑΕΙ με την Κοινωνία και λοιπές διατάξεις»*. Αποδεχόμενη πλήρως τις θέσεις της Συνόδου των Πρυτάνεων της 14^{ης} Ιουνίου 2022, κατέληξε στα ακόλουθα:

Αποτελεί κοινή διαπίστωση εντός και εκτός των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, πως τα Ελληνικά Πανεπιστήμια παραμένουν διαχρονικά ακραία υποστελεχωμένα, τόσο σε διδακτικό, όσο και σε διοικητικό προσωπικό. Στο ζήτημα της στελέχωσης, το Πανεπιστήμιο Πειραιώς διαθέτει, συγκριτικά, τους πλέον αρνητικούς δείκτες στη χώρα (π.χ. 80 διοικητικά στελέχη για περισσότερους από 12.000 ενεργούς προπτυχιακούς φοιτητές και 3.500 μεταπτυχιακούς φοιτητές). Ομοίως, τα Ελληνικά Πανεπιστήμια, με ένα από τα πρώτα το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, αντιμετωπίζουν πιεστικά προβλήματα στην οικονομική κάλυψη των συνεχώς αυξανόμενων δαπανών λειτουργίας τους, αναγκαζόμενα να χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερους ίδιους πόρους, για την κάλυψη θέσεων προσωπικού και λειτουργικών δαπανών.

Έστω, όμως, και υπό αυτές τις συνθήκες, με ελλιπέστατα διαθέσιμους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, το Ελληνικό Πανεπιστήμιο καρποφορεί και παράγει σπουδαίο επιστημονικό έργο, με τους αποφοίτους του να αποτελούν διεθνώς αναγνωρίσιμες επιστημονικές αξίες. Η παραγωγικότητα των εργαζομένων στα Ελληνικά Πανεπιστήμια και η αποδοτικότητα κάθε ευρώ που δαπανούν, είναι από τις υψηλότερες στον κόσμο.

Συνεπώς, η βελτίωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας, πρωτίστως, απαιτεί πόρους. Το καλύτερο θεσμικό πλαίσιο δεν βοηθά στην κατεύθυνση αυτή, εάν δεν συνοδεύεται από γενναία αύξηση των δαπανών για τα ΑΕΙ.

Όταν επιχειρείται η βελτίωση του τρόπου λειτουργίας ενός τόσο σημαντικού θεσμού, όπως η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, η πολιτική προσέγγιση πρέπει πρωτίστως να έχει ως προαπαιτούμενο τον διαρκή, ειλικρινή και ουσιαστικό διάλογο με την ακαδημαϊκή κοινότητα, με στόχο να εντοπιστούν οι δυσλειτουργίες, να αποφευχθούν φαινόμενα ακούσιας ή εκούσιας αναπαραγωγής αναποτελεσματικών ρυθμίσεων του παρελθόντος και να προταθούν συναινετικές λύσεις και επιλογές.

Το κατατεθέν νομοσχέδιο περιλαμβάνει ρυθμίσεις που σαφώς θα μπορούσαν να εκληφθούν ως θετικές. Υπάρχουν ρυθμίσεις που ελαφρύνουν το διαχειριστικό βάρος, προσδίδουν ευελιξία στην οργάνωση των σπουδών, προάγουν τη διασύνδεση εκπαίδευσης/έρευνας με τον κόσμο της παραγωγής, ενισχύουν τη διεθνοποίηση των σπουδών και βελτιώνουν τη λειτουργία του ειδικού λογαριασμού κονδυλίων έρευνας.

Ωστόσο, η όποια θετική αίσθηση, αναιρείται εκ βάθρων από το προτεινόμενο σύστημα διοίκησης των πανεπιστημίων. Διαπιστώνεται, ότι θυσιάζεται ανατιολόγητα η αντιπροσωπευτικότητα της εκλογικής διαδικασίας για την ανάδειξη των Πρυτανικών Αρχών, ενώ, παράλληλα, θεσμοθετείται συμβούλιο διοίκησης, στο οποίο εκχωρείται πλήρως η καθημερινή διοίκηση του Πανεπιστημίου, με πρόδηλο αποτέλεσμα τη δυσχέρεια στη λήψη αποφάσεων, που θα αφορούν ακόμα και την καθημερινή λειτουργία του Ιδρύματος.

Η προηγούμενη αρνητική εμπειρία με το θεσμό των συμβουλίων έδειξε, ότι τα εξωτερικά μέλη του συμβουλίου δεν διαθέτουν επαρκή προσωπική ή λειτουργική σχέση με τα Πανεπιστήμια, ενώ διαθέτουν εξουσίες χωρίς την αντίστοιχη ευθύνη και λογοδοσία, όπως αντιθέτως συμβαίνει σήμερα. Η θεμελιώδης, για μια αποτελεσματική διοίκηση, οργανική σχέση μεταξύ των διοικούντων και του οργανισμού διαταράσσεται ανεπανόρθωτα.

Η περιστολή του αυτοδιοίκητου των Πανεπιστημίων, με την αναπόφευκτη περιθωριοποίηση και υποβάθμιση της Συγκλήτου, προκειμένου, αντίστοιχα, να αποδοθούν υπερεξουσίες στο συμβούλιο διοίκησης (και προπάντων στον Πρύτανη), ακόμα και για ζητήματα που άπτονται της καθημερινής διοίκησης, αποτελούν ενέργειες που υπονομεύουν το κύρος και τη θεσμική νομιμοποίηση των οργάνων διοίκησης του Πανεπιστημίου και απειλούν ακόμη και τη στοιχειώδη εύρυθμη λειτουργία του.

Συμπερασματικά, η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Πειραιώς κάνει έκκληση προς την Ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, να προβεί, έστω και την ύστατη στιγμή, σε διόρθωση αστοχιών στο υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου, με την απάλειψη ή / και ριζική αναμόρφωση των σχετικών διατάξεων, που περιορίζουν το αυτοδιοίκητο των Ελληνικών Πανεπιστημίων και προωθούν ένα νέο σύστημα διοίκησης, το οποίο θέτει σε κίνδυνο τη λειτουργία τους. Τα όποια συμβούλια ήθελε να δημιουργήσει η Πολιτεία, θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα εφόσον αναλάμβαναν ουσιαστικό ρόλο στήριξης των Πανεπιστημίων μέσω εξεύρεσης πόρων, παροχής συμβουλών στρατηγικής ανάπτυξης, διασύνδεσης της εκπαίδευσης και έρευνας με την παραγωγή, ανάπτυξης ερευνητικών δομών και υποδομών, προώθησης των αποφοίτων στον κόσμο της εργασίας, ενδυνάμωσης της δια βίου εκπαίδευσης, ενίσχυσης της εξωστρέφειας και της διεθνοποίησης, κ.ά..